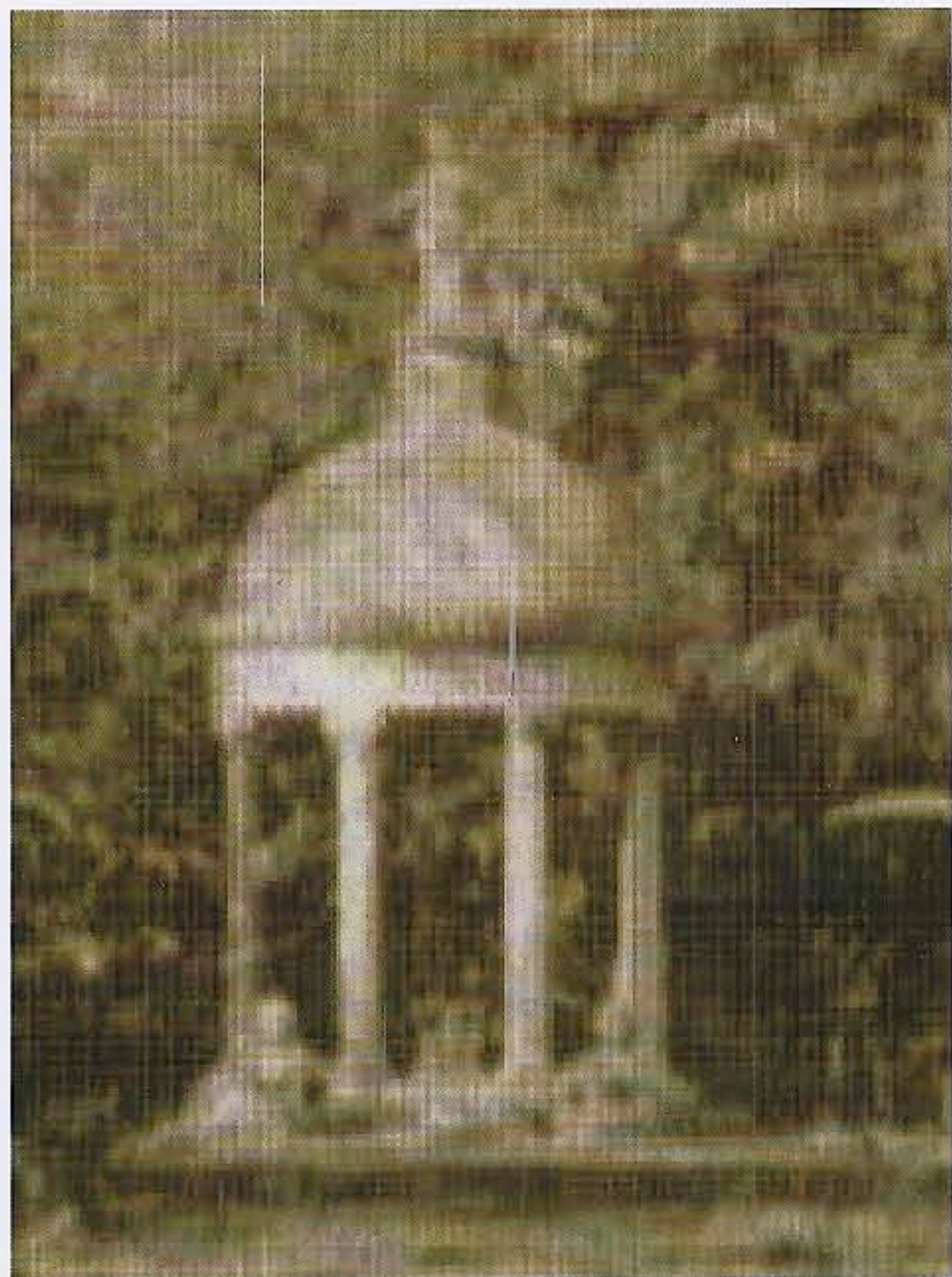

Koepeltje Eindhovenout

Rescura & Stadsherstel Amsterdam

Maart 2009

Voorblad

Informatieboekje voor de restauratie van het koepeltje Eindenhout te Haarlem. Het restauratieplan en dit boekje zijn tot stand gekomen door de samenwerking van Rescura en Stadsherstel Amsterdam.

Amsterdam, maart 2009

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Gegevens contactpersonen.....	5
3	Locatie / Routebeschrijving.....	6
4	Voorbeelden	8
5	Werkomschrijving.....	10
6	Historische foto's	17
7	Toestand 2007	22
8	Toestand najaar 2008	23

1 Inleiding

Lange tijd heeft het koepeltje op restauratie gewacht en er is zelf een sloopvergunning afgegeven om het bouwsel helemaal te verwijderen. Gelukkig hebben Stadsherstel Amsterdam en Rescura de handen in één geslagen en zijn zij samen met de gemeente Haarlem naar een oplossing gaan zoeken. Deze samenwerking heeft geresulteerd dat het eens zo prachtige koepeltje, wat er nu vervallen bij staat weer, in ere hersteld kan worden.

De koepel is in 1915 in de tuin van landhuis Eindenhout geplaatst door de familie Odijk. Het bouwsel is later geïdentificeerd als een van de eerste toepassingen van gewapend beton. Het is opgericht door een, overigens niet meer bestaande, Amsterdamse firma Rooker en Achterberg, destijds gevestigd op de Ceintuurbaan 173 te Amsterdam. 'De tempel', zoals de familie Odijk het koepeltje noemde, diende als reposoir (rustplek) in een destijds zeer fraai aangelegde tuin. Net als voor het huis zijn voor de tuinkoepel twee sfinxen geplaatst.

Als eigendom van de gemeente Haarlem sinds 20 maart 1963 leidt het een wat vergeten bestaan. De tuinkoepel is als kunsthistorisch monument van groot belang; het wordt beschouwd als een follie. Follies zijn eigenaardige, kunstzinnige bouwsels die vooral tot doel hebben de omgeving te verfraaien (en daarin tot rust te komen). Het waren de jaren dat er voor het eerst gewapend beton werd toegepast, in het zogenoemde Monierwerk. Waarschijnlijk is het zelfs het allereerste bouwwerk in Nederland in gewapend prefabbeton. Onder andere om die reden staat het op de officiële Rijkslijst van Monumenten, nr. RM/513418.

Op het dak van de koepel stond een grote 'syrene'. Dit beeld en het dak zijn helaas verloren gegaan. Het dak stortte in 1948 in, waarschijnlijk vanwege het grote gewicht van de syrene, die er op foto's uit die tijd ook wel zeer fors uitziet.

Voordat Rescura en Stadsherstel Amsterdam met een restauratieplan kwamen had de gemeente Haarlem geen duidelijke plannen met het koepeltje. Daarmee zou een markant rijksmonumentje, in de jaren negentig tevens gemeentelijk monument, verloren kunnen zijn gegaan. Nu zal na 25 jaar inspanningen door velen, waaronder de mensen van Stichting 't Koepeltje, deze pracht folly worden gerestaureerd door Rescura en Stadsherstel Amsterdam.

3 Locatie / Routebeschrijving

Vanuit de richting Amsterdam circa 30 minuten.

Route vanuit Amsterdam	Afstand
Volg A200 (borden naar Haarlem/A200).	
Ga verder op Amsterdamsevaart/N200 (borden naar N200/Zandvoort).	0,6 km
Sla linksaf bij Prins Bernhardlaan.	1,4 km
Sla rechtsaf bij N205/Schipholweg (borden naar Heemstede/Zandvoort) Ga verder op de N205.	1,8 km
Sla linksaf bij Dreef/N205 Ga verder op de N205.	0,8 km
Sla rechtsaf bij Spanjaardslaan.	0,5 km
Sla rechtsaf richting Wagenweg.	11 m
Sla rechtsaf bij Wagenweg.	0,1 km
Sla linksaf bij Van Limburg Stirumstraat.	0,1 km

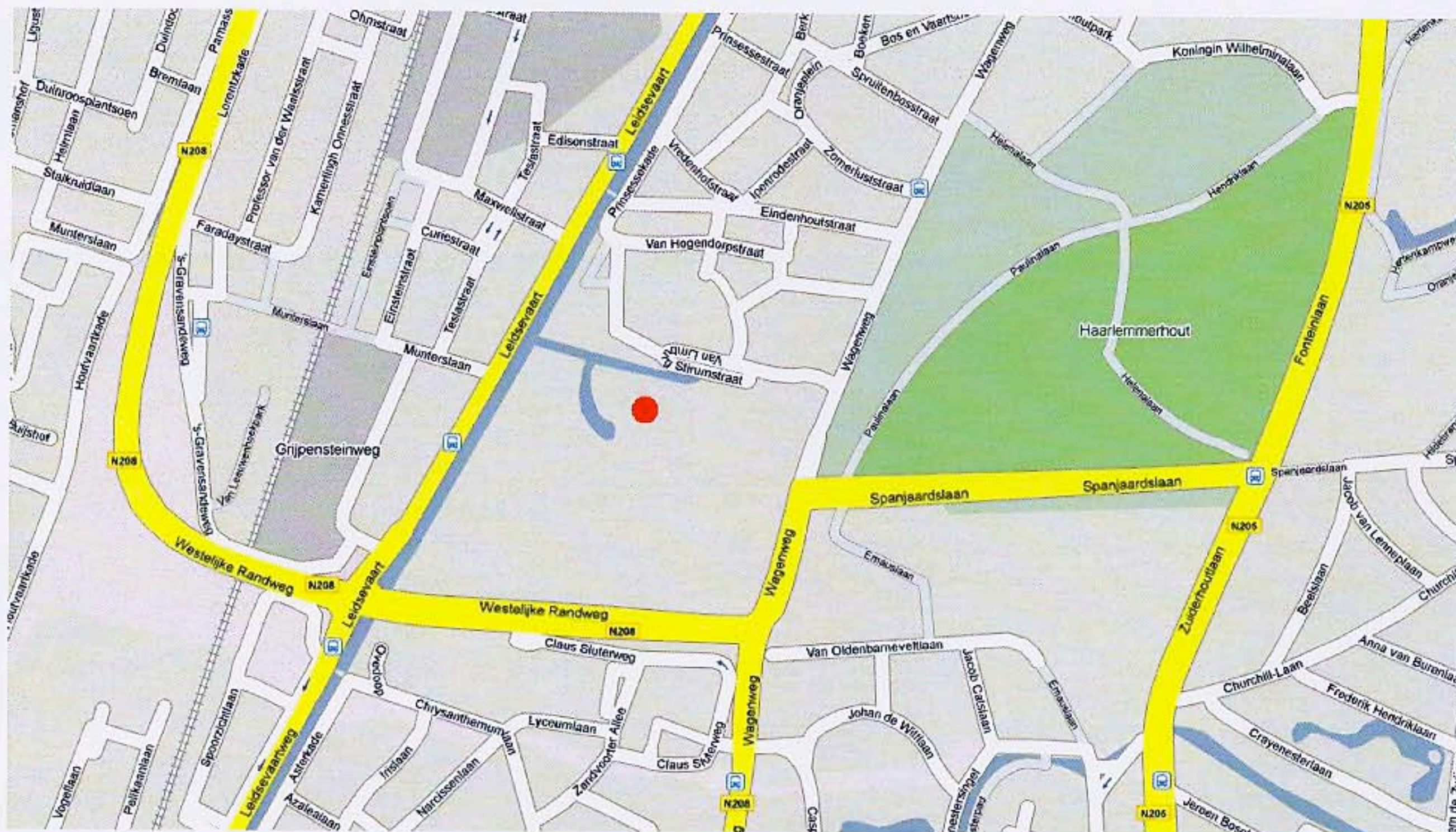
Vanuit de richting Den Haag circa 45 minuten.

Route vanuit Den Haag	Afstand
Volg de borden richting Leiden/Amsterdam en voeg in op de A4/E19.	33,3 km
Flauwe bocht naar rechts bij A5 (borden naar Haarlem).	7,2 km
Neem de afslag richting A9.	0,3 km
Houd links aan bij de splitsing, volg de borden naar A9/Haarlem/Alkmaar en voeg in op de A9.	2,8 km
Neem de afslag N205 richting Haarlem-Zuid/Zandvoort.	1,2 km
Flauwe bocht naar rechts bij Provincialeweg N205 (borden naar N205/Haarlem-Zuid/Zandvoort)	2,1 km
Ga verder op N205/Schipholweg. Ga verder op de N205.	3,0 km
Sla linksaf bij Dreef/N205. Ga verder op de N205.	0,8 km
Sla rechtsaf bij Spanjaardslaan.	0,5 km
Sla rechtsaf richting Wagenweg.	11 m
Sla rechtsaf bij Wagenweg.	0,1 km
Sla linksaf bij Van Limburg Stirumstraat.	0,1 km

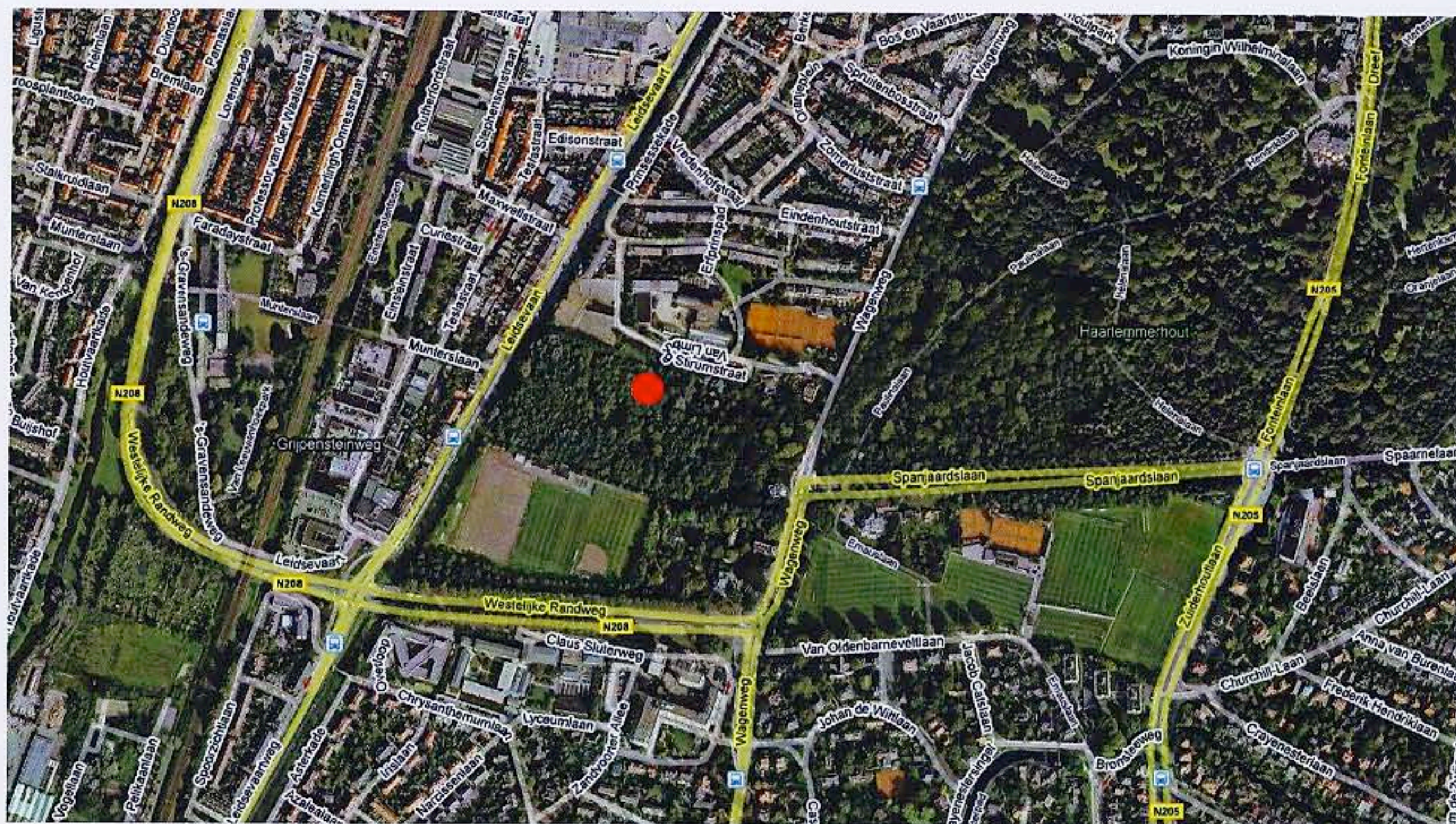
Op de volgende bladzijde zijn een grafische weergave en luchtfoto afgebeeld.

Locatie koepeltje op de grafische weergave / luchtfoto:

Figuur 3.1: Grafische weergave van de locatie.

Figuur 3.1: Luchtfoto van de locatie.

4 Voorbeelden

In Italië staan vele koepeltje zoals het koepeltje Eindenhout in Haarlem. Op onderstaande foto u een afbeelding van een koepeltje in Rome.

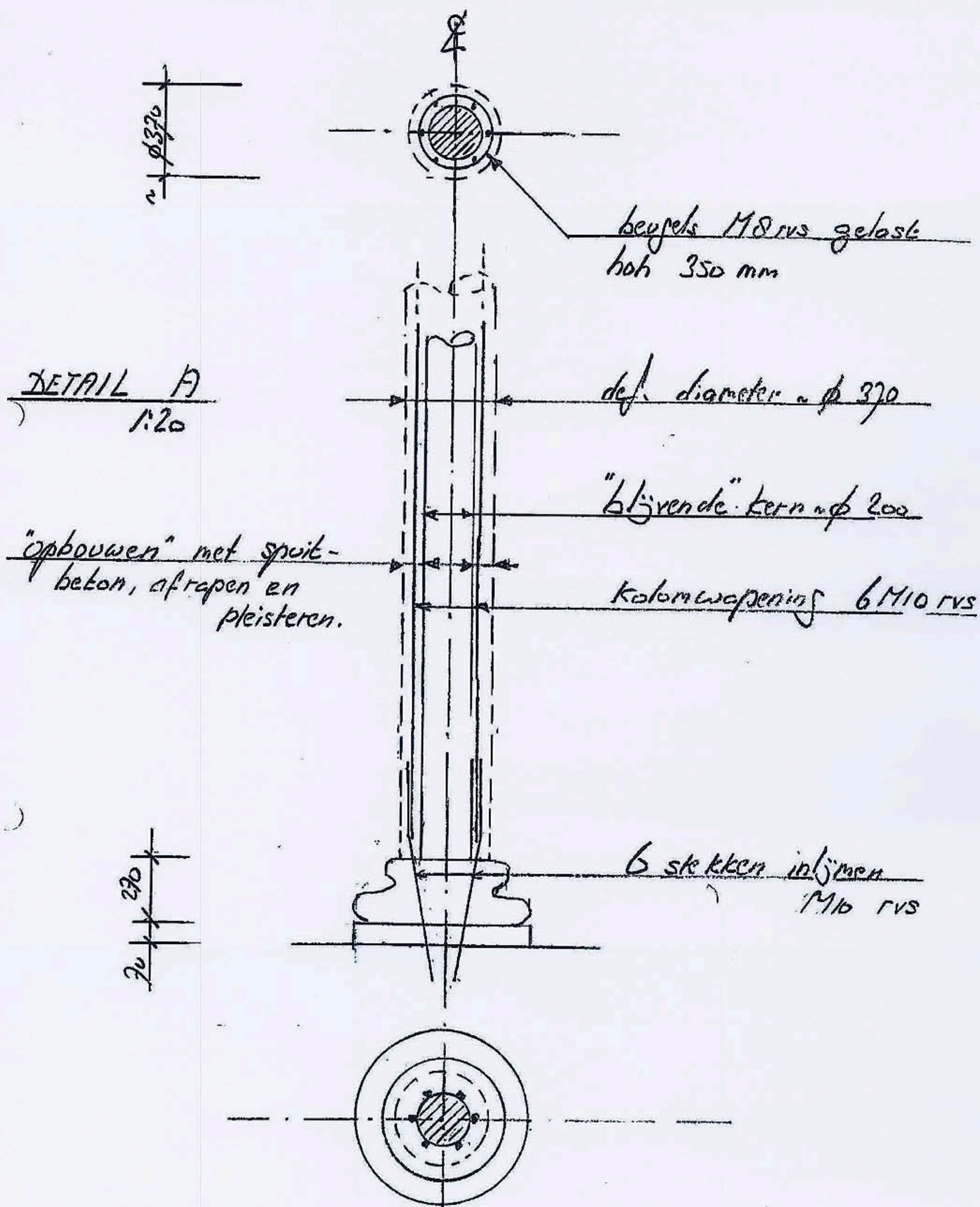
Figuur 4.1: Koepeltje te Rome, Italië.

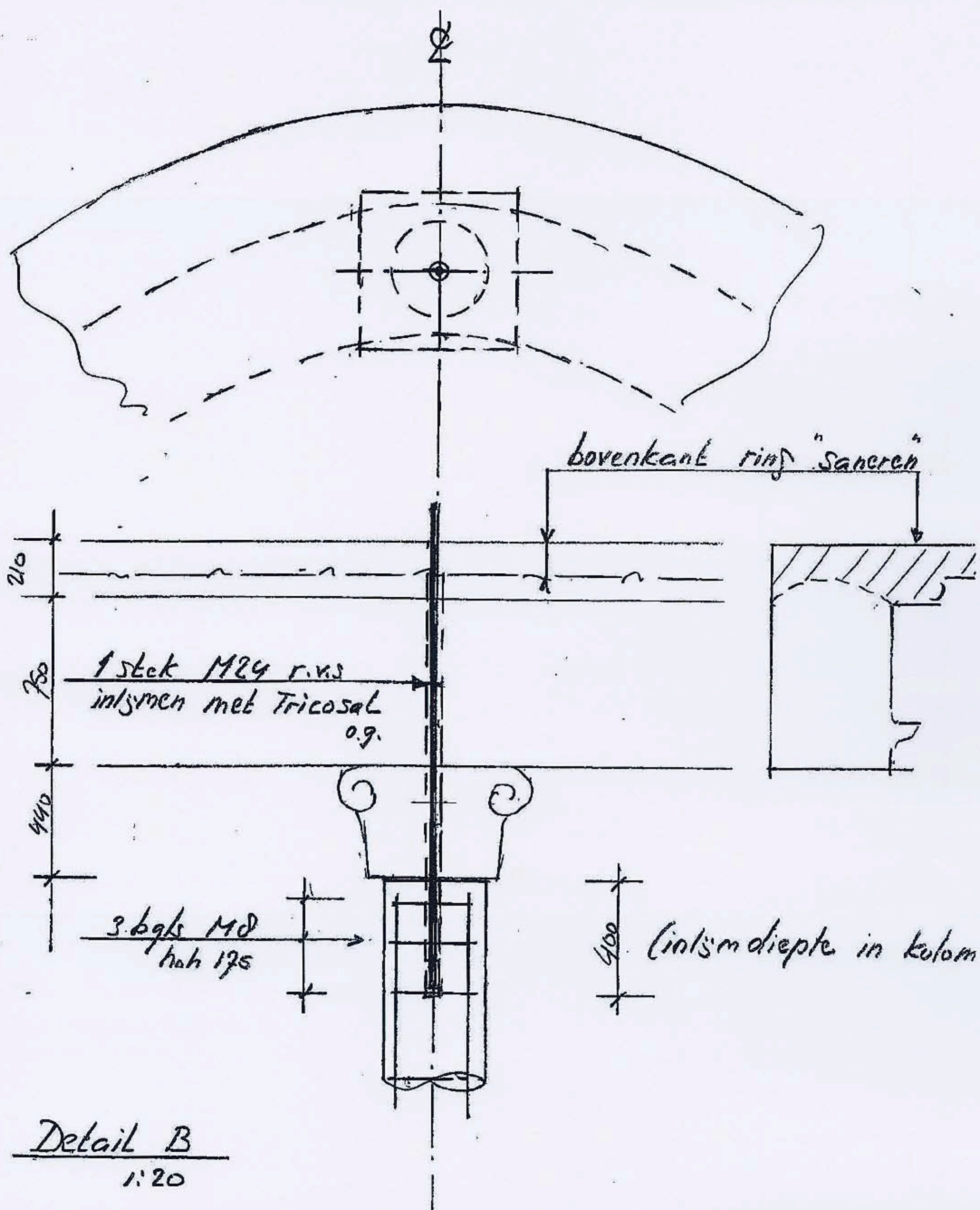
Maar ook in Oudekerk aan de Amstel staat een koepeltje met een smeedijzeren 'dak'

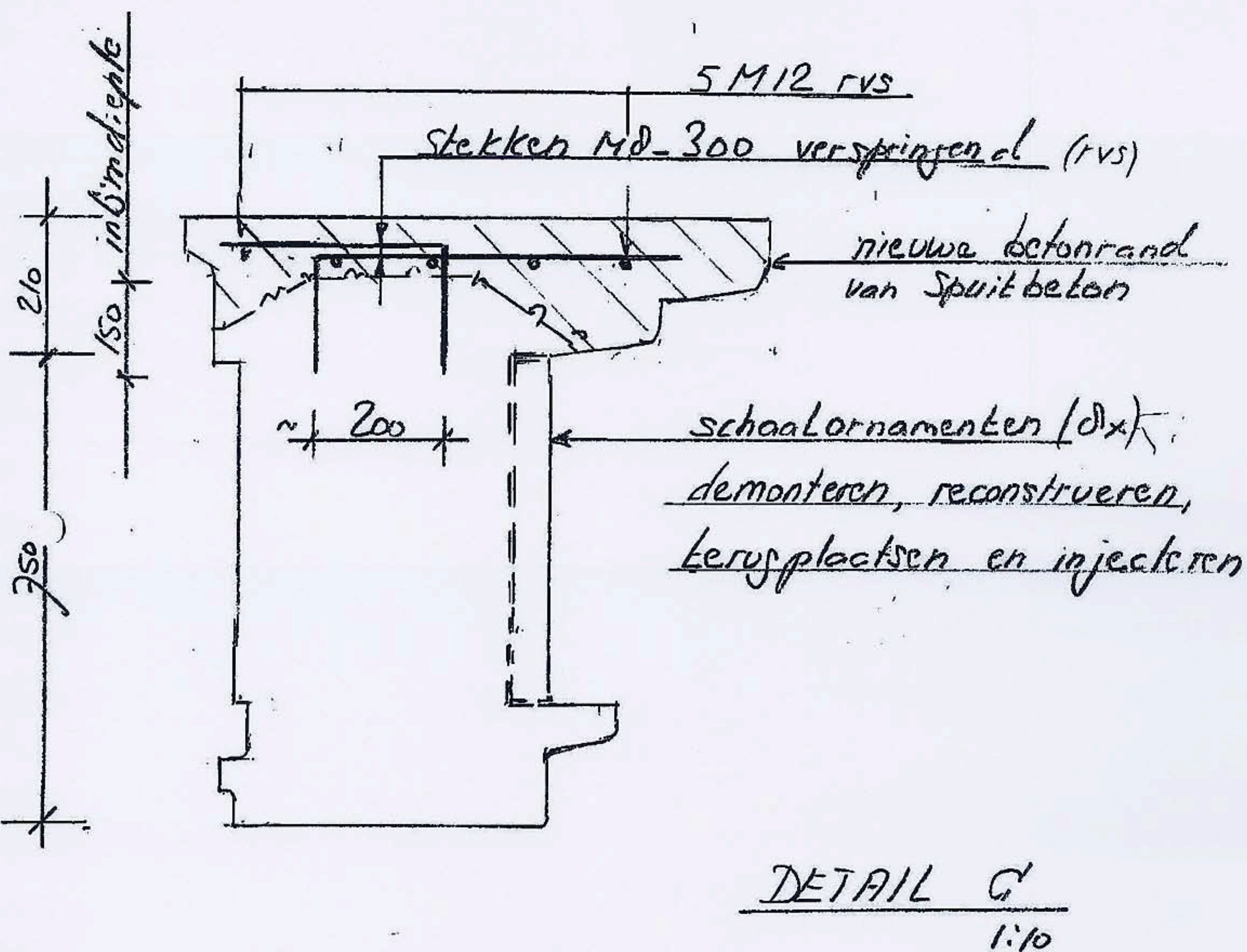

5 Werkschrijving

1. Losse onderdelen van de ring en de kolommen verwijderen in verband met de veiligheid.
 - De onderdelen welke voor hergebruik of documentatie van belang zijn voorzichtig wegnemen.
 - b.v. de losse schaalornamenten a/d buitenzijde van de ring.
 - Van één ornament kan een mal worden gemaakt, hiermee kan een aantal nieuwe ornamenten worden vervaardigd.
2. Bovenkant van de ring saneren.
 - Losse beton- en m.w. resten verwijderen.
 - Roestende wapening verwijderen.
 - Overkapping aanbrengen vanuit de steiger, alles goed laten drogen.
3. De kolommen verder ontmantelen, de oude "schaalresten" verwijderen.
 - T.p.v. de kolomvoet en het kapiteel de aansluitvlakken goed schoonmaken.
 - T.p.v. het kapiteel hechting met nieuwe beton voorkomen d.m.v. coating o.d.
 - Rvs stekwapening 6 x M10 per kolom in de voet boren en aangieten met Tricosal o.g.
 - Korfwapening 6xM12 Rvs met beugels M8 Rvs, i.h.w. gelast, aanbrengen.
 - Geen stekken in het kapiteel inboren. De kolomkern prepareren met hechtmiddel.
 - Kolommen met spuitbeton "opbouwen en afrapen", rekening houdend met ca 20 mm stuc laag.
(zie detail A)
4. Na verharding van de kolommen kan de verbinding met de ring worden gemaakt.
 - Hiertoe in alle 8 kolommen, door de ring heen, een gat boren Ø32 mmt.b.v. een stek M24 rvs, lang c.a. 1200mm, en aangieten met Tricosal o.g.
 - Tussen de kolommen in, in elk vak 2 x stekken M16 rvs door de ring heen boren en aanbrengen, boven- en onderkant stekken c.a. 100 mm uit laten steken, aangieten met Tricosal o.g.
(zie detail B)
5. Nu kan de bovenkant van de ring worden hersteld, hiertoe in de zijkant van de kist de bestaande profilering opnemen.
 - Rndom stekken M8 rvs hoh 300mm verspringend inlijmen. Bovenzijde prepareren.
 - Langswapening 5xM12 rvs aanbrengen en aangieten met spramex of opbouwen met spuitbeton.
 - De uitstekende draadeinden M24 benutten voor het vastzetten van de later aan te brengen koepel.
 - De schaalornamenten stellen en injecteren tussen ring en achterkant ornament.
(zie detail C)
6. Nu kunnen de kapitelen worden hersteld. Een mogelijkheid is om ze vertikaal door te slijpen tot op de "pen" M24, en dan de 2 gereconstrueerde helften aan te schuiven en te verlijmen.
7. Daarna kan de onderrand van de ring worden aangepakt.
 - Losse onderdelen en alle losse wapeningsresten wegnemen.
 - Stortvlakken goed schoonmaken en prepareren.
 - 8 x rvs strippen =120x10 rvs met gaten Ø20 aanbrengen, deze komen te hangen aan de stekken M16.
 - Deze strippen doorkoppelen met 2x M12 rvs, voor- en achter de "pen M24", electrisch lassen aan de strip.
 - Additionele krimpwapening en spuitbeton aanbrengen, afrapen en afpleisteren in de juiste profilering.
(zie detail D)

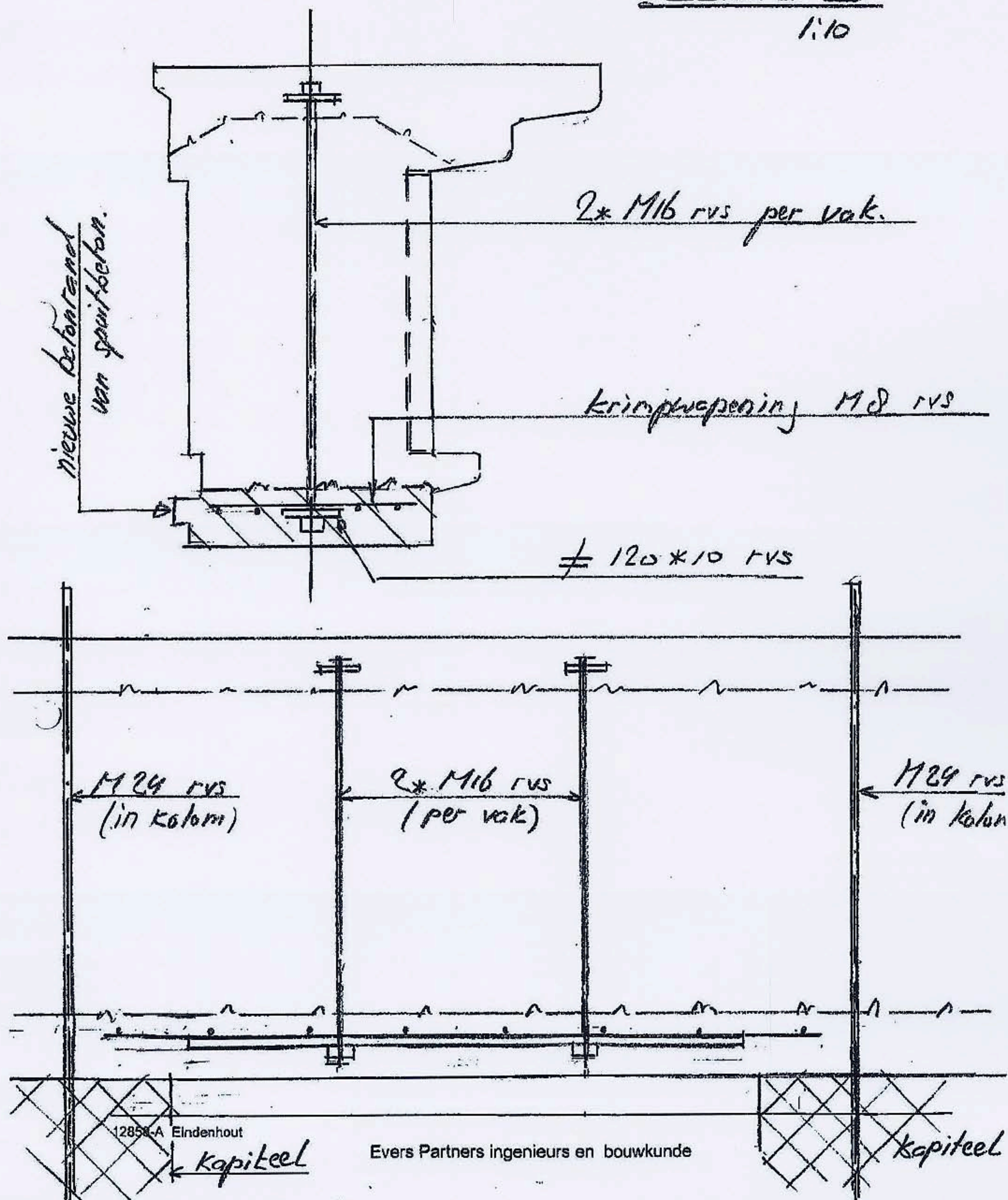

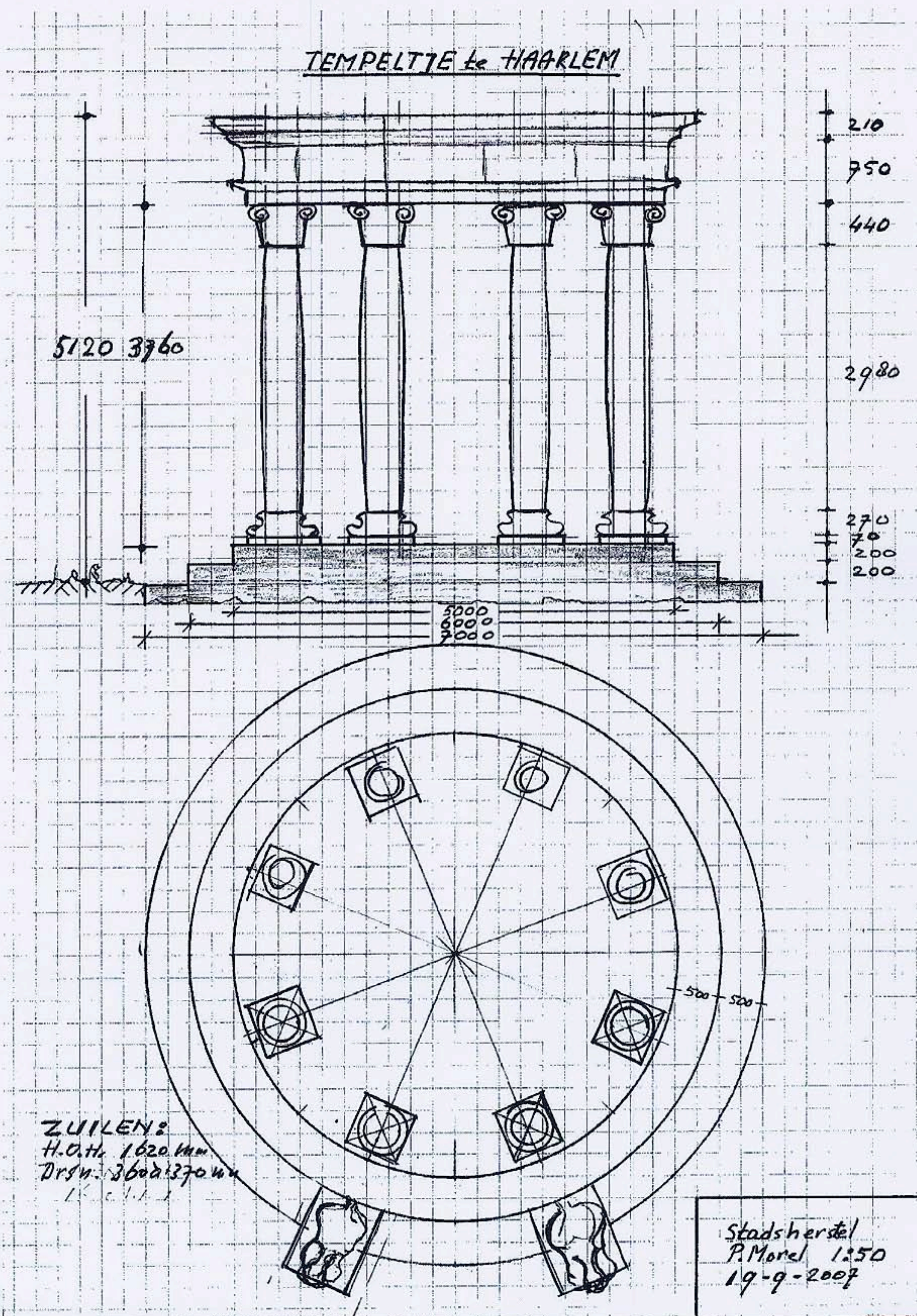

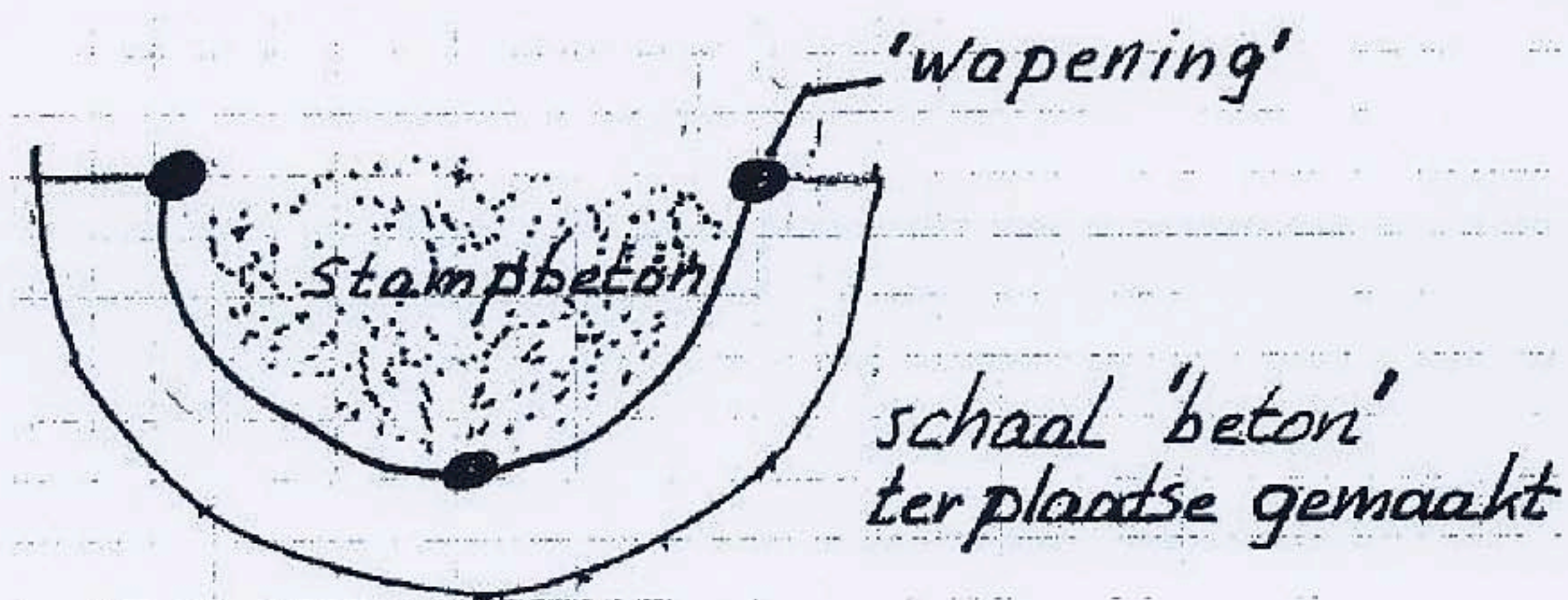
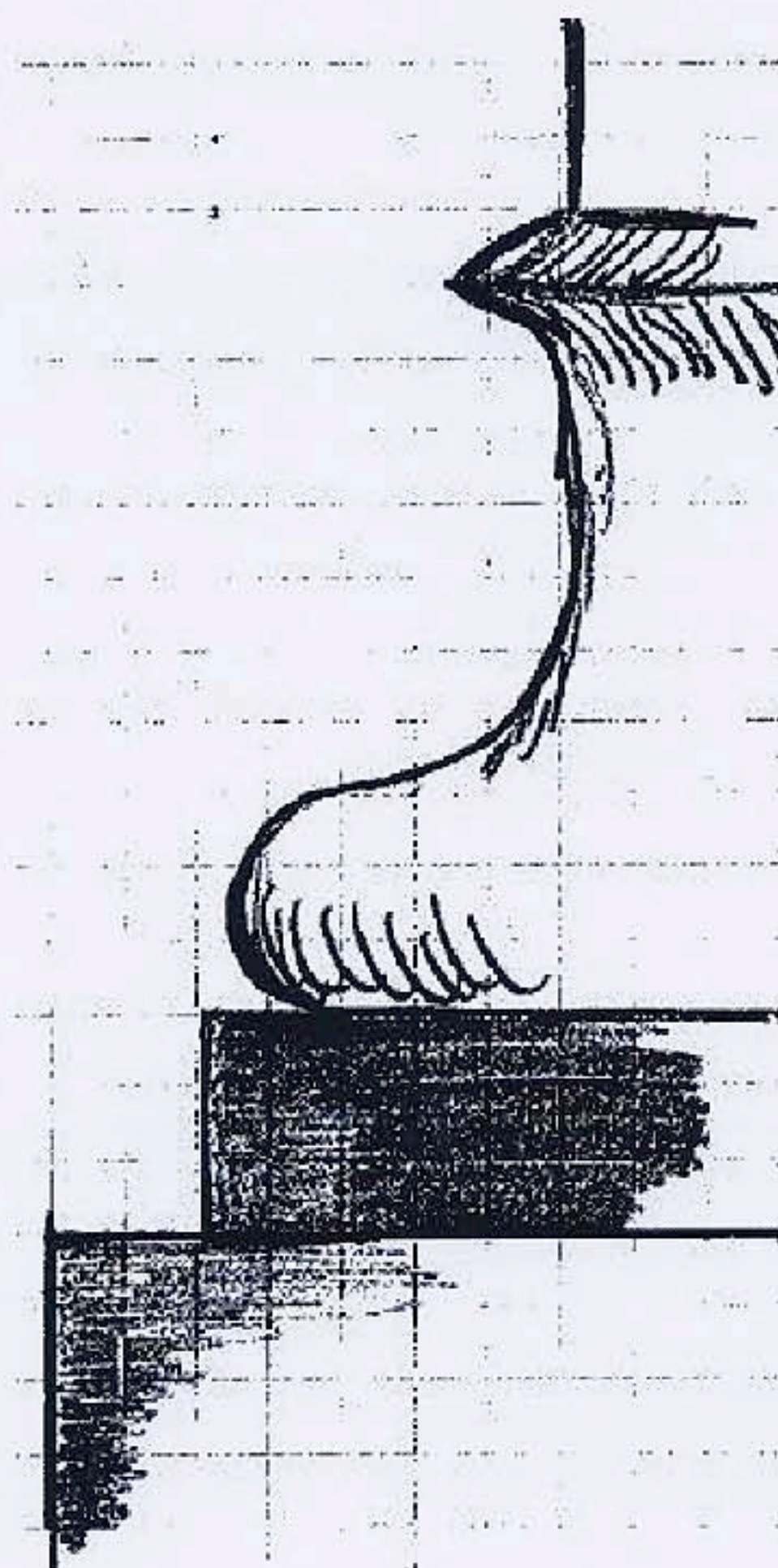

DETAIL D

1:10

6 Historische foto's

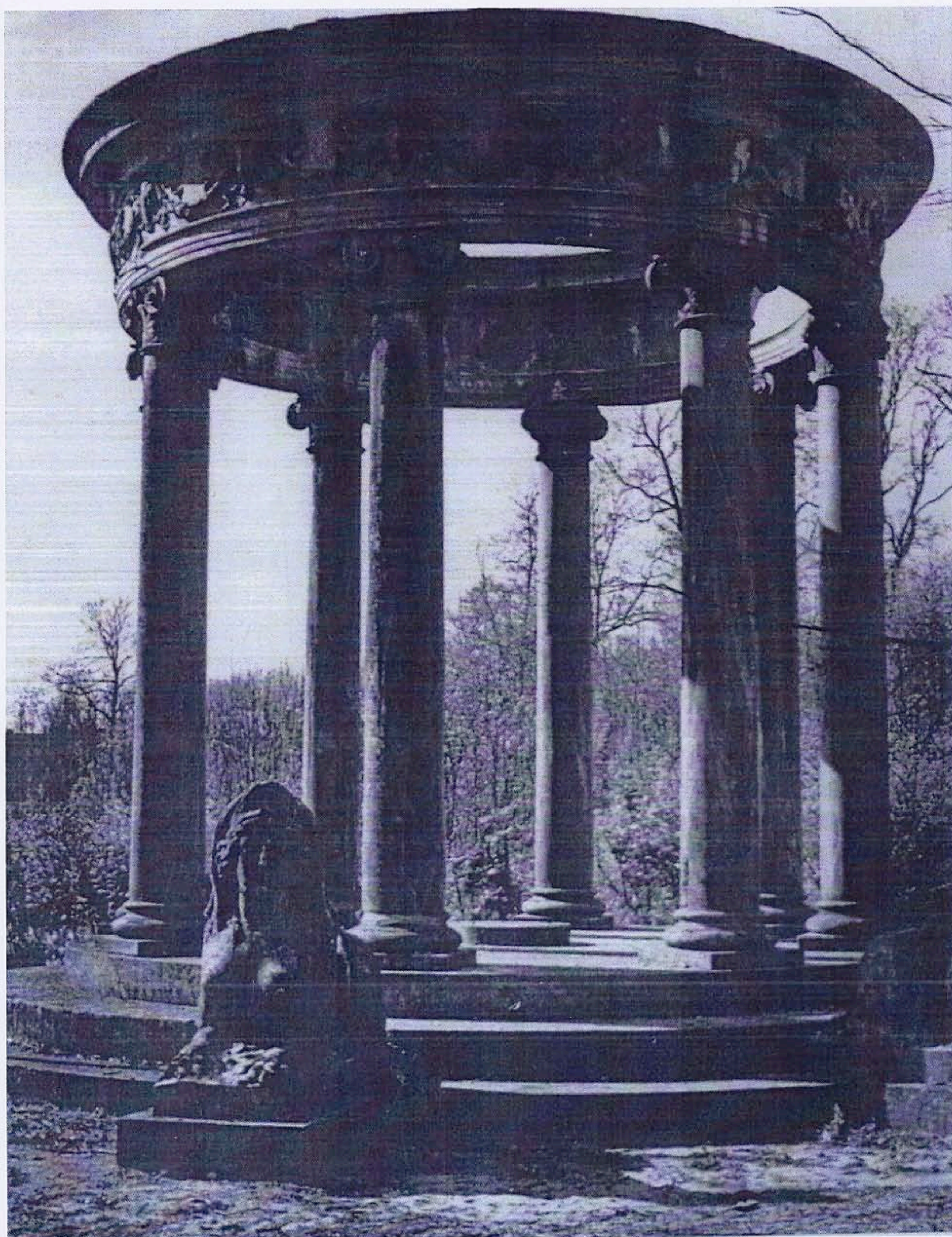
't Koepeltje met tuin nog in volle glorie

Koepeltje Eindhoven

Harry Mulisch in 't koepeltje

Koepeltje Eindhovenhout

7 Toestand 2007

Koepeltje Eindhoven

8 Toestand najaar 2008

Bovenaanzicht van het koepeltje waar vroeger het dak op lag, nu gestut door stalenbalken om verder verval te voorkomen.